

RikArt – taiteilijakirjakokoelma ja verkkogalleria

Emmi Martin ja Pirjo Lipasti

*”Taiteilijakirjan viesti sisältyy itse teokseen,
sen visuaalisuuteen, ei vain tekstiin”*

Helsingin kaupunginkirjaston taidepainotteen Rikhardinkadun kirjasto alkoi kerätä erillistä taiteilijakirjakokoelmaa kahdeksan vuotta sitten. Kokoelma on tiettävästi ainoa julkinen taiteilijakirjakokoelma Suomessa ja sitä kartutetaan jatkuvasti. Tällä hetkellä teoksia on yli 250. Ne ovat esillä kirjaston toisen kerroksen vitriini-kaapeissa.

Taiteilijakirjojen synty liittyy saumattomasti käsitetaiteen historiaan ja 1960-luvun alkuun. Taiteilijakirjan juuria löytyy toisaalta lettrismistä, toisaalta surrealistien ja dadaistien esimerkiksi laatikonmuotoisista painotuotteista. Muualla Euroopassa ja erityisesti Yhdysvalloissa tällä taide-
muodolla on pitkät perinteet. Maailmalla on runsaasti myös taiteilijakirjoihin erikoistuneita kustantajia, kirjakauppoja ja messuja. Suomessa on kaksi taiteilijakirjoihin erityisesti paneutunutta taiteilijaryhmää, NAUM BooK Art -Suomi Helsingissä ja Biblioteko-ryhmä Joensuussa.

Taiteilijakirja voi olla kirja tai kirjaa muistuttava taideteos. Se voi olla vaikkapa peli, laatikko, pussi tai paketti. Materiaali voi olla paperia, lasia, puuta, kiveä tai muovia. Muoto voi olla pyöreä tai epäsymmetrinen, koko suuri tai hyvin pieni. Teoksessa ei välttämättä ole tekstiä tai kuvia lainkaan, sitä ei ehkä voi edes avata.

Rikhardinkadun kirjaston kokoelmaa koottaessa kantava ajatus on ollut esitellä taiteilijakirjojen monimuotoisuutta. Teoksissa leikkiikin mielikuvitus, käden taidot ja käsitetaide. Hankintojen pääpaino on ollut kotimaisissa teoksissa, mutta myös monia ulkomaisia teoksia on voitu liittää kokoelmaan.

Jo alun alkaen suunnitelmissa oli esitellä kokoelman taiteilijakirjoja myös Internetissä, jotta mahdollisimman monella olisi tilaisuus tutustua teoksiin. Verkkogalleria RikArt avattiin 2004 ja se sisältää tekijä- ja teostietojen lisäksi myös kuvia teoksista. RikArtin sivuilla voi myös kohdata monien taiteilijoiden mietteitä ja ajatuksia omista teoksistaan.

RikArt-verkkogallerian ruotsin- ja englanninkieliset sivustot julkaistiin viime vuonna opetusministeriön myöntämän avustuksen turvin. RikArt-verkkogallerian osoite: <http://rikart.lib.hel.fi>

Kokoelman teosten tiedot löytyvät myös pääkaupunkiseudun yleisten kirjastojen yhteisestä HelMet-verkkokirjastosta, <http://www.helmet.fi>

Tietoa kirjoittajasta:

*Emmi Martin, informaatikko
Helsingin kaupunginkirjasto
email. emmi.martin@hel.fi*